

CURIOSITATS DE CATALUNYA

(setmanal)

Redacció i Administració:
Barcelona. - Riera Alta, 61

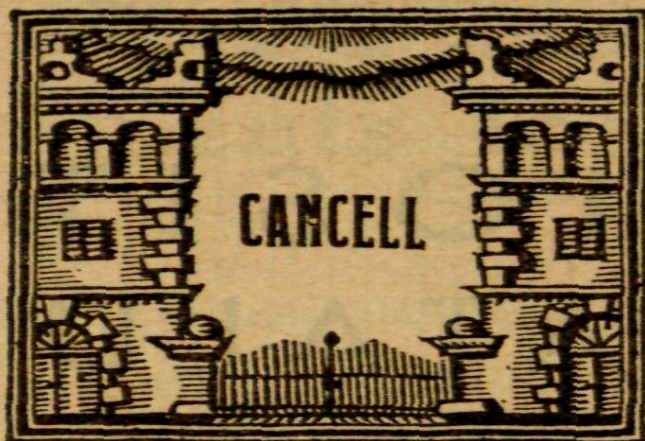
P R E U :

Número corrent	25 cèntims
Subscripció semestral	6 pessetes
Subscripció anual	10 pessetes

S U M A R I

Cancell, pàg. 386. - Nostra Premsa, pàgina 388. - Fantasia, pàg. 392. - El riu Llobregat, pàg. 393. - Anecdolari català, pàgina 397. - Art nou, pàg. 398. - Corrandà, pàg. 399. - Un sonet del Dr. Letamendi, pàg. 400. - Anecdolari català, pàgina 401. - En Xic Barnola, pàg. 402. - Catalans notables, pàg. 405. - Nota històrica, pàg. 407. - De matí, quan l'aire és tendre, pàg. 408. - Les muntanyes de Catalunya, pàg. 410. - Una locució popular, pàgina. 412. - Costums de Montblanc, pàgina 413. - Entreteniments Instructius, pàgina 416.

Tardor prometedora

FA calor. L'estiu, doncs, és amb nosaltres, encara. Oficialment, però, des de fa uns dies, hem començat a viure la tardor. Coneixem per tardor, o reravera, o autumnne, —mots, aquests, sinònims l'un de l'altre, tots tres admesos en català— el període de temps que va des del 22 de setembre al 20 de desembre.

Ens predisposem a viure l'estació més trista de l'any, l'arribada de la qual se'ns anuncia, gairebé sempre, amb un seguit de trons i llamps acompanyats d'aigua, força aigua, tanta aigua que comença a despullar, despietadament, els arbres, malmet les llars humils, desborda els rius... Malgrat tot, és per la tardor, quan tots els encants i meravelles de la Naturalesa lentament s'esmoreeixen, el temps durant el qual la ciutat recobra el seu ritme normal. Què hi fa que ja no hi hagin flors, què hi fa que els ocells emigrin a altres terres, que el dia compti amb menys hores de llum solar... La qüestió és reprendre novament el viure, el viure característic de les grans ciutats, agitat i trasbalsador com elles, saturat de dinamisme. S'inauguren les temporades teatrals, cinematogràfiques. S'obren les Universitats, es reprenen els cursos en acadèmies, col·legis i conservatoris. Es projecten, tot organitzant-se, tandes de conferències culturals: literàries, musicals... S'inicien les grans exposicions d'art: pictòriques, fotogràfiques, esculturals .. Tot comença de nou a viure en aquest temps en què la Natura replega les seves gales, desallibera les seves formosors, retira els seus encisos.

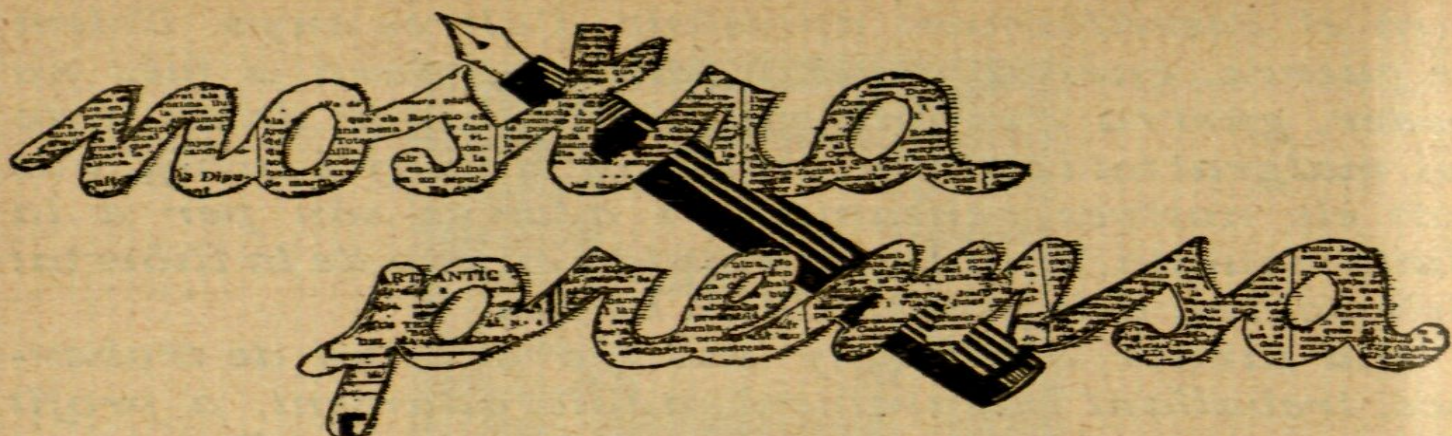
Per a nosaltres, la present tardor no experimen-

tarà el desvetllament apoteòsic d'altres anys. Estem en guerra, guerra cruel i feixuga, dura a més no poder, guerra que ens cal guanyar per damunt de tot, malgrat tot i tothom. De temps, un any i escaig, que tots els nostres pensaments i afanys són per a la lluita aquesta, lluita aferrissada en pro de la llibertat dels pobles, dels pobles i dels homes.

La tardor d'enguany ens trobarà, ha de trobar-nos, treballant intensament, adaleradament, a profit de la causa per la qual Espanya, l'autèntica Espanya, combat heroicament. Pensem, aquest i no cap altre ha d'ésser el nostre únic pensament, que en l'afer de referència, en aquest afer on la llibertat i l'esclavitud hi juguen el principal paper, nosaltres, preferentment els catalans, hem de voler col·laborar-hi, car del resultat final, resultat victoriós i triomfant sense cap mena de dubte, ha de sortir-ne la nostra Catalunya més rica i plena que mai, amb el seu habitual somris a flor de llavis, cansada de l'esforç efectuat, però contenta i satisfeta d'haver sabut ésser en els moments més compromesos extremadament hospitalària, generosa i pròdiga fins el punt de passar privacions, de veure's escomesa injustament per males llengües, de sentir-se insultada i befada. Catalunya, retuda per tants i tants sacrificis, en sortirà potser un xic debilitada de la lluita, però es refarà, sabrà refer-se, de seguida. Perquè Catalunya és Catalunya i no res més que Catalunya, la Pàtria, doncs, dels catalans dignes i honrats, treballadors i conscients.

Aquesta tardor que tot just acabem d'encetar ha d'afermar-nos en les nostres conviccions, conviccions netament, purament, catalanes. Com cada any, tot ha de seguir el seu ritme, el seu curs. Però, tot, absolutament tot, de cara a la guerra, per a guanyar-la, perquè tot guanyant-la cada dia es faci més visible, allà baix, ran d'horitzó, entre mar i cel, el sol esplendorós de la victòria, el sol que poc a poc va aixecant-se, amb majestat inacostumada, per tal d'il·luminar-nos el camí, camí aconseguit per la força de la raó a l'ensem que amb la raó de la força, que ha de conduir-nos, forçosament, necessàriament, a la llibertat tan freturada.

FREDERIC BALLIRANA.

Premsa Comarcal (Continuació)

XII OLOT

LA COMARCA.—Setmanari d'informació.

1913. 9 de febrer.—16 pp.—225 × 325 mm.—

Ultim núm.: 190, 7 octubre, 1916.—Català.

FULLA DEL PATRONAT.

1913. Octubre.—2.ª època.—8 pp.—105 × 220

mm.—Ultim núm.: novembre, 1921.—Català.

EL CELLER OLOTÍ.—Butlletí comercial dedicat a nostra distingida clientela.

1913. 1 desembre.—4 pp.—135 × 220 mm.—

Sols va publicar-se el primer número.—

Català.

EL REFORMISTA.—Setmanari polític d'avisos i noves.

1914. 15 de gener.—4 pp.—220 × 320 mm.—

Ultim núm.: 30, 6 agost, 1914.—Català.

HUMANIDAD.—Organo de Acción Social.

1914. 6 març.—4 pp.—220 × 320 mm.—Ultim

número: 26, 24 desembre, 1914.—Castellà.

L'ALL.—Periòdic defensor dels interessos morals i materials de la Comarca.

1914. 25 de juliol.—4 pp.—340 × 222 mm.—

Setmanari.—Ultim número: 8, 3 octubre del 1914.—Català.

EL FUSELL.—Quinzenari jaumista.

1914. 5 setembre.—4 pp.—220 × 340 mm.—

Ultim núm.: 3, 3 octubre, 1914.—Català.

LA DELANTERA.—Periódico mensual de avisos y noticias.

1914. 1 desembre.—4 pp.—320 × 440 mm.—

Ultim núm.: 2, 17 desembre del 1914.—
Castellà.

LA RESEÑA.—Revista ilustrada de literatura, arte y
sports.

1915. 1 gener.—4 pp.—220 × 320 mm.—Ultim
número: 15, 30 desembre, 1916.—Castellà.

EL OPORTUNISTA.

1915. 11 febrer.—8 pp.—220 × 320 mm.—

LA COMARCA

SETMANARI D'INFORMACIO

Redacció i Administració:
Carrer Nou de Sant Antoni, 9
OLOF

Olot, 4 de Novembre de 1922
Any X.
Núm. 509

Preus de Subscripció:
A l'any 9 pessetes
Número solt 30 céntims

El número d'avui

Avui hem volgut engalassar LA COMARCA i l'hem endimencada amb les gales de les festes extraordinàries per a celebrar el seu quint centenari.

Si haguessi estat un periòdic jove, ens hauria plagut més celebrar l'efimèria de la festa a plena primavera: dia més primavera i joventut. Però a LA COMARCA que ja comença a ser velleta dintre el periodisme local, li és més oportuna aquesta pau d'hivern de la nostra tardor. Així la fita que marcarem aquest número cinc-cents, serà una d'onada de l'or de les nostres fagedes.

Durant aquest transcorrer de vida, LA COMARCA ha sofert grans transformacions, mantinguent-se, no obstant, en un lloc d'equilibri ben armonitzat, a l'entorn del record d'una actuació personal.

Però la vida més activa de LA COMARCA és la desenvolupant sempre, afilant-se de ple a l'ample moviment patriòtic català.

Aquí es donava el cas que del camí ascensional de Catalunya s'assabava tan sols un tros, les qüestions plenes més engrides, mercurials com a petit comentari, convenia, per tant, una esperitual renovació i això va logrant-se.

No volgüem ara marar el camí recorregut i les incidències passades, no volgüem submergir actuacions inconvenients, fallides o reeixides passem en el present i en l'endavant del nostre setmanari.

No ensiem assolida una perfecta actuació encara que avui carreguem de fe i de voluntat per a assolir-la, entant que això és una condició de dignitat periodística. I així ens reconeixem la necessitat de la perfecció, creiem de tota necessitat també l'incorporació absoluta a la vida nacional catalana. Si lluitem contra l'enemic local hem de lluitar contra l'enemic de tota Catalunya.

Amb tant i més plaer contarem els anys i la vida d'actuació del nostre setmanari, si podem afegir-li alhora un recompte de cicatrius obtingudes per la vida de Catalunya.

I venim amb LA COMARCA, velleta ja en edat, sent un estuàndum record i una nova fides en la persistència de la lluita sempre dia ha.

I per això avui que comencem el número cinc-cents, donem la galea també, una senyal de respecte i plaer de rigor.

Ultim núm.: 4, 20 març, 1915.—Castellà.

VIDA OLOTINA.—Revista quinzenal nacionalista.

1915. 21 març.—8 pp.—220 × 320 mm.—Ultim
número: 155, 16 maig, 1919.—Català.

LA CIUDAD FUTURA.—Periódico de nuevas orientaciones económicas, administrativas y políticas locales.

1915. 25 juliol.—8 pp.—170 × 240 mm.—Sols
va publicar-se el primer número.—Castellà.

ELS AMICS D'EUROPA.—Publicació setmanal. Organ
del Comitè d'Amics de la Unitat moral d'Europa,
a Barcelona i dels seus adherits i col·laboradors.

1916. 8 gener.—4 pp.—180 X 250 mm.—Setmanal.—Ultim núm.: 23, febrer, 1919.—Català.

iii EH!!!.—Hoja satírica. Aparecerá cada vez que se publique.

1916. 20 maig.—4 pp.—215 X 315 mm.—Sols va publicar-se el primer número.—Castellà.

L'ALL

Periòdic defensor dels interessos morals i materials de la comarca

NUM. 2

OLOT I D'AGOST DE 1914

ESTIU I

El preu del ~~paper~~ corrent el posam ben baratet perquè estiga a l'alcanc de ~~tot~~ els capitalistes: 10 CTS. però el del ~~paper~~ atressat serà una miqueta més car: 20 CTS., perquè lo atressat és més antic, i ja se sap que los coses antigues inspiren molt respecte, i per lo tant son més apreciades.

El nostre Max Linder

QUE VÉ...—Hoja satírica. Aparecerá cada vez que se publique.

1916. 3 juny.—4 pp.—215 X 315 mm.—Sols va publicar-se el segon número.—Bilingüe.

DIARIO DE OLOT.—Periódico independiente de anuncios, avisos y noticias.

1916. 24 setembre.—4 pp.—260 X 350 mm.—Ultim núm.: 34, 3 novembre del 1916.—Bilingüe.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Memòria General

LA COMARCA.

1916. 4 de novembre.—2.ª època.—Ultim número: 513, 3 febrer, 1923.—Català.

NUEVA RESEÑA.—Publicación semanal.

1917. 5 de gener.—4 pp.—220 × 320 mm.—Ultim núm.: 5, 3 febrer, 1917.—Castellà.

LA TRADICIÓ CATALANA.—Setmanari Catòlich.

1917. 7 setembre.—24 pp.—155 × 225 mm.—Català.

RENOVACIÓ.—Fulles populars de la Joventut Nacionalista.

1918. Febrer.—4 pp.—220 × 320 mm.—Ultim número: 6, 20 febrer, 1918.—Català.

FULLES POPULARS DE LA JOVENTUT NACIONALISTA D'OLOT.

1918. Setembre.—4 pp.—160 × 220 mm.—Ultim núm.: 12, maig, 1919.—Català.

AGRICULTURA.

1919. Març.—4 pp.—160 × 220 mm.—Mensual, suplement de «La Comarca».—Ultim número: 3, maig, 1919.—Català.

BIBLIOGRAFIA.

1919. Març.—4 pp.—160 × 220 mm.—Sols va publicar-se el primer número.—Català.

GASETA MUSICAL OLOTINA.

1919. Març.—4 pp.—160 × 220 mm.—Mensual, suplement de «La Comarca».—Ultim número: 3-4, maig-juny, 1919.—Català.

FULLA ELECTORAL DE LA «JOVENTUT NACIONALISTA».

1919. 20 de maig.—4 pp.—220 × 325 mm.—Ultim núm.: 5, 3 juliol, 1919.—Català.

PÀTRIA NOVA.

1919. 22 de maig.—4 pp.—210 × 310 mm.—Ultim núm.: 2, 31 maig, 1919.—Bilingüe.

SENY.

1919. 1 de juny.—12 pp.—170 × 250 mm.—Quinzenal.—Ultim número: 10, octubre del 1919.—Català.

(Acabarà).

JOAN TORRENT.

UNB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Fantasia

LA tarda queia poc a poc. El crepuscle nocturnal estenia la seva capa de nuvolets morats. El cotxe que em conduïa corria adelerat, talment un llamp, per l'asfaltada carretera, que semblava una faixa de blancor immaculada.

Els pobles desfilaven davant meu com una infinitat de visions que una mà desconeguda s'apressava en allunyar. I la nit lentament avançava...

De sobte, un espectacle sorprenent cridà la meva atenció. En eixir d'un dels vilatges de la nostra Costa Brava, els meus ulls descobriren una visió de la que jamai no n'oblidaré el record.

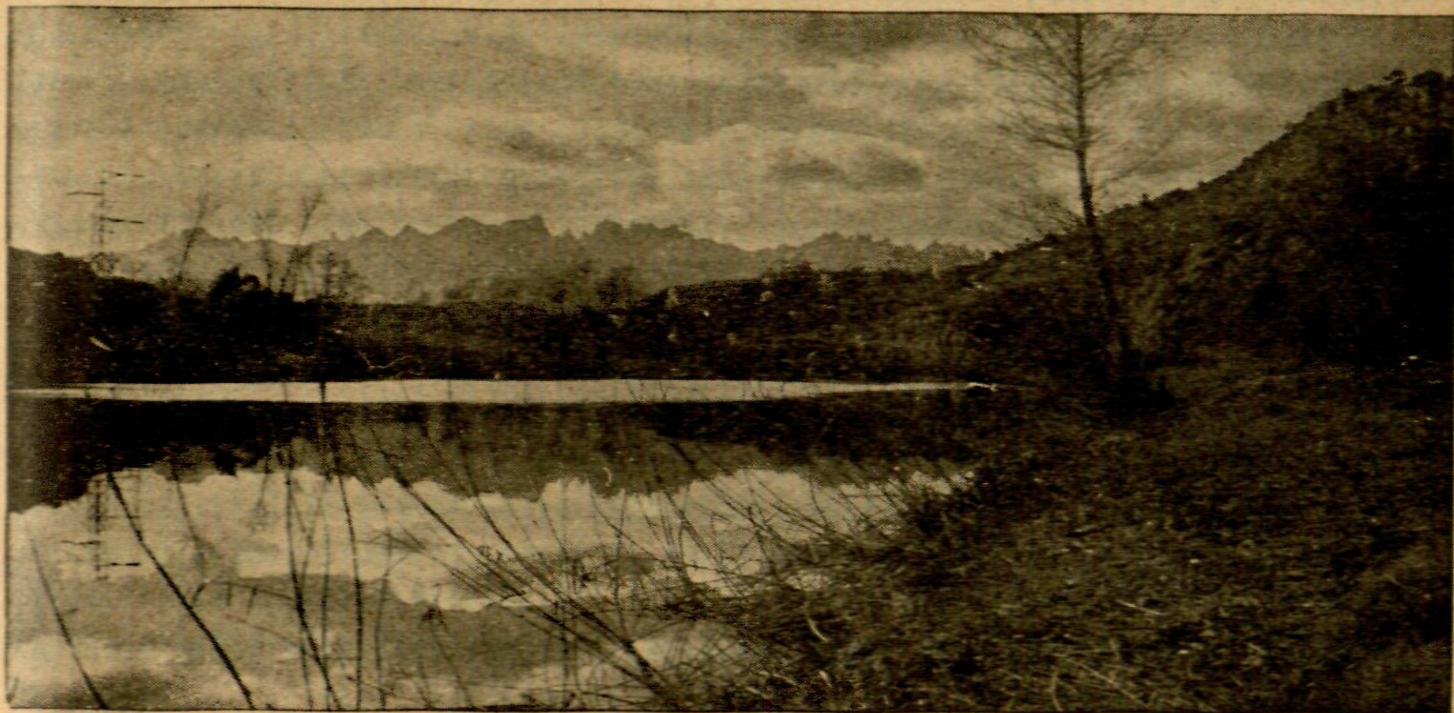
Els estels i la lluna —com un estol de petites lluernes entorn de la seva mare— ja fulguraven en en l'infinit, i reflectien la seva llum clara damunt les aigües tranquil·les de la mar. Les ones deixaven sentir llur remoreig, que semblava una dolça melodia, i acaronaven, amb el seu va i ve acompassat, els penyals alterosos que, com a Titans, posaven un límit al seu domini. Enmig d'aquella planura argentada, em semblà descobrir, com si eixissin de les seves profunditats, un exèrcit de follets barba-blancs, amb unes caputxes diamantines, que al compàs d'un ritme incompres, puntejaven una dansa misteriosa. Quin bell espectacle! Amb quina avidesa els meus ulls seguien els moviments d'aquells petits personatges!

Però, prompte, la realitat tornà a planar damunt dels meus sentits, i la visió s'esvaní pausadament.

Indubtablement, les ondulacions de les ones marines forjaren en la meva pensa aquella munió de follets que dansaven d'una manera per a mi tan incomprensible. Però la visió deixà dintre del meu esperit un record inesborrable, que la meva naturalesa, fàcil a la fantasia, el copsà com una de les impressions més profundes de la meva vida.

MANUEL SERRAT I PUIG.

UB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

El riu Llobregat, prop de Castellgalí.

(Foto. C. Excursionista de la C. de Bages).

El riu Llobregat

EL Llobregat, és, dels rius de Catalunya, un dels que més aprofitades són llurs aigües, ja que es troben situades en tot el llarg del seu curs, des de poc després del seu naixement a Castellar d'En Huc, fins prop de la seva desembocadura a la Mediterrània, una munió de fàbriques, les quals, pel seu funcionament, es serveixen, naturalment, de l'aigua del riu.

Aquest, neix, aproximadament, a uns 500 metres al Sud de Castellar d'En Huc, i entre un circ de balsos i cingleres, i de les altes serres de Rus i Coll de la Creueta (1.820 m. alt.), brollant llurs fonts, en número de deu, en forma imposant, constituint la seva visió, un espectacle inoblidable pel que té el goig de poder-lo presenciar, per llur magnificència, ja que dites fonts, confonent-se entre elles, formen un preciós joc de cascades, que cauen damunt del llit encaixonat del petit riu de Riols, el qual queda anul·lat, en rebre tal davassall d'aigua, desprenent-se després cap a migjorn, i passant pels pobles de Sant

Vicenç de Rus, La Pobla de Lillet, Guardiola, Sant Salvador de la Vedella, Cercs, La Baells, Pedret, Gironella, Puigreig, Navàs, Balsareny, Sallent, Pont de Cabrianes, Navarcles, Pont de Vilomara, Castellet de Llobregat (Sant Vicenç de Castellet), Monistrol, Olesa de Montserrat, Esparraguera, Martorell, Aigüestoses de Llobregat (Sant Andreu de la Barca), El Papiol, Pallejà, Molins de Llobregat (Molins de Rei), Horts de Llobregat (Sant Vicenç dels Horts), Roses de Llobregat (Sant Feliu de Llobregat), El Pi del Llobregat (Sant Joan Despí), Vilaboi (Sant Boi de Llobregat), Cornellà i el rialler Prat del Llobregat, en el qual punt desaigua a la mar, després d'un curs de 140 quilòmetres.

El seu lloc de naixença, està situat als 1.295 metres d'altitud.

El nombre d'afluents del Llobregat, és importantíssim, essent els més notables, els següents:

RIU DE RUS.—Neix al Pla d'Arols (1.360 metres d'altitud), ajuntant-se al Llobregat, a Sant Vicenç de Rus.

ARIJA.—Neix en els estreps de serra que arrenquen del brancal que s'origina en el Coll de la Bona (1.925 metres d'altitud); recull les seves aigües dels cims de Costaborda, colls de Remoló i la Bona, Puignés, la Baga Llisa, colls de Merolla i Palomera, cingles de Mordolà, Creu d'En Soler, i altres muntanyes de Faig, Branca, i Catllaràs; té com afluents, els torrents d'Aranyonet, dels Rentadors de la Muga, i Junyent; riu Rigatell, i rieres de les Assoys i del Roquerol; caient al Llobregat per la Pobla de Lillet.

RIUTORT.—Neix sota el poblet de Gavarrós, i s'uneix al Llobregat, en el Pont de l'Espelt, més avall de la Pobla de Lillet.

BASTARENY.—S'origina als caients de la Serra Pedregosa, Paradell, colls de Bauma, i la Vena, i clot de Murcarols; passa per Bagà, i desemboca al Llobregat, prop de l'Hostal Nou, a Sant Llorenç, prop Bagà, després de rebre les aigües dels rius del Forat, Torrentols, i de Greixa; el lloc on neix el Bastareny, conegut per Fonts de l'Adou, o les Adous, és un lloc dels més encantadors de l'Alt Berguedà.

RIERA DE CERDANYOLA.—S'origina als cims de la

Clusa; rep les aigües del Torrent del Triput, i a Guardiola passa a engroixir el Llobregat.

SALDES, O RIU D'AIGUA SALADA.—Es forma dels aiguavessos de les muntanyes de Gisclareny, Clot del Gresolet, Pedraforca, En Cija, i comarcada de Vallcebre; té com afluents, els torrents Graboleda, del Gresolet, de Llúria, i el format per la confluència dels torrents d'Esdavella, i del Forat Negre, unint-se al Llobregat, prop de Guardiola.

RIERA DE MALANYEU.—Baixa dels cingles i penya-lars del seu nom, unint-se al riu en el Clot d'Alfar.

TORRENT DE SANT CORNELI.—Prové de l'emmu-rallat de Vallcebre i de les mines de Fígols, desembocant al riu per la Consolació, a les esmentades mines.

SARGANTANER.—Baixa de Fígols i Fumanya, i dels cingles de Vallcebre, anant a assolir el Llobregat a Sant Salvador de la Vedella.

RIU DE LA NOU.—Baixa dels cingles del mateix nom i de la serra de Picamill, desembocant prop de Sant Salvador de la Vedella.

RIU DE PEGUERA.—Baixa de la serra d'En Cija, coll de Ferrús, Creu de Fumanya, Roques i Rasos de Peguera; rep les aigües dels torrents de la Creu, de la Quera, de l'Arola, Vall-llòbrega i de Santa Maria o de les Garrigues; anant a trobar el Llobregat prop de Cercs.

MARDANSOL.—Està format per les rieres de Vilada i Borredà, tenint lloc la unió amb el Llobregat, al Pont de Miralles.

METGE.—S'origina en el respatller de la serra de Queralt, Creu de Campllonch, Cogulló d'Estela, Roca d'Huró, Tagast, serra de Corbera, coll de l'Oreller i la Figuerassa; passa per Berga, i es llança al Llobregat entre el Pont de Miralles i Pedret.

TORRENT DE FONTULLERA.—Neix prop de Berga, i desemboca per Pedret.

RIERA DELS MOLINS.—Neix prop de Berga, i desemboca prop de l'estació d'Olvan.

RIERA D'AVIÀ.—Neix al Serrat Gran, i desemboca prop de l'estació d'Olvan.

RIERA DE LA PORTELLA.—Recull les seves aigües

de la collada de Mascaró, a la serra de Picancel i dels cingles de la Quar, Sant Isidre i Camp-de-Parets; desemboca prop d'Obiols.

RIERA D'OLVAN. — S'origina a la serralada del mateix nom; verteix les seves aigües al Llobregat, prop de Gironella.

RIERA DE CLARÁ. — Baixa dels cingles de Coforp i de les muntanyes de Montclar i Casserres; té el seu aiguabarreig amb el Llobregat, prop de Gironella.

RIERA DE BIURE. — Baixa de les serres d'aquest nom i de la Guàrdia; rep les aigües del torrent de la Santa Creu, i cau al Llobregat, prop de Gironella.

MARLÉS, O RIU D'EST. — S'origina sota els Rasos de Tubau; reuneix les aigües de les muntanyes de Sant Jaume de Frontanyà, dels citats Rasos, i de les serres de Matamala, Creu d'En Soler, Pinós, Palmerola, La Quar i La Guàrdia; té varis afluents, entre els quals hi ha els torrents del Molí del Raurell, Borralleres, de Boenchs i del Vilaró i la riera de Pinya; desemboca prop de l'Ametlla de Merola.

RIERA DE MEROLA. — Neix entre les muntanyes de Casserres, Cor-de-Roure i Viver; s'uneix amb el Llobregat, prop de la Galera.

GAVARRESA. — S'origina sota els Rasos de Tubau, tenint lloc la confluència amb el Llobregat, prop del Pont de Cabrianes.

CALDEERS. — S'origina sota el Puig Rodó (1.056 metres d'altitud), prop de Moià, desembocant entre Riudor de Bages (abans Sant Fruitós de Bages) i Navarcles.

CARDENER. — S'origina en la bonica vall formada en els replecs del Port del Comte, Tossa Pelada i Estibella; té notables afluents, tals com els rius Mosoll, Aiguadevalls i Aiguadora, torrents de Querol i del Ginebró, i rieres de Navel o Querol, de Rajadell, Saló, Coaner, Fonollosa, Guardiola-Cornet, Tordell i Bellver; unint-se al Llobregat, prop de Castellet.

NOIA. — Neix prop de Calaf, passant a engroixir el Llobregat a Martorell, després d'haver rebut les aigües de la riera de Carme.

D'ací, hom comprendrà de seguit, que la majoria d'aquests afluents s'originin al Berguedà, donat el

molt muntanyosa que és aquesta comarca, la qual cosa fa que siguin incomptables els riuets, rieres i torrents que s'hi originen, i que no s'esmenten ací per no fer més llarga aquesta llista, i per creure, a més, que no tenen la importància dels ressenyats, per ésser inclosos en aquesta descripció.

A més, són incomptables els bells indrets que hi ha al llarg del seu curs; però, són tants i tan variats, que jo no sabia quins escollir; el qui l'hagi vorejat, ja viatjant per carretera o ferrocarril, ja tan sols caminant per la seva vora, es pot donar compte del difícil que això seria.

ANGEL SERVET I MARTÍ.

Anecdolari català

En una representació d'aquell famós «Teatre Intim», una nit, una riallada general va entelar irreverentment una escena de tragèdia grega. Es representava «Edip rei», la genial obra de Sòfocles, que havia estat a bastament assajada. Ni director, ni adaptadors, ni actors no pogueren pensar mai que en cap dels moments de la tragèdia, el públic pogués ésser pres per un riure sobtat i irrefrenable.

La cosa va ésser quan es troba a la porta del seu palau, davant del poble que li demana ajut en les seves malvestats. Quan el rei cerca, desesperat, d'on pot provenir la ira dels déus, es presenten uns emissaris: Dos homes de certa edat amb llurs barbes i mantells imposants. S'atancen, i davant d'Edip acoten la testa, aixequen el braç dret, i diuen:

—Salut, rei magnànim. Bo entre els bons i savi entre els savis. Nosaltres som de ta raça...

En aquest moment un enfilall de cascavells va sortir de cada boca d'espectador, i és que el públic en massa havia entès:

—Som de Tarrassa...

Futurisme

Hi han molts pintors, avui, que volen, de totes maneres, renovar-se. I aquest desig o voluntat de renovació no permeten que sigui qualificat d'arbitrari, fruit d'una mania; volen donar a entendre que obeeix a causes fondes i ineludibles.

Les temptatives, algunes meritòries, realitzades fa anys, a fi d'obtenir resultats clamorosos i ressonants, fracassaren o en l'estèril amanerament o en les demasies d'un colorisme pueril.

El futurisme (amb minúscula), el vanguardisme, el crecionisme, el cubisme, etc., són tendències eixides d'un sentiment únic: la rebel·lió envers l'art vell.

L'ambient actual, la indecisió del públic (que ja no sap ço que és bo i ço que és dolent), donen peu a l'engany dels farsants, encara que s'ha de reconèixer que en moments d'excepció és únicament possible l'avenç.

Les espècies artístiques s'obrien defensivament i ofensiva per assegurar el triomf. Aquest fenomen s'ha donat sempre.

Així es revestiren les sacres llegendes i estils de l'Orient en la plàstica i els mites hel·lènics. Així apareix el cicle biçantí i l'Art medieval i el Renaixement.

Ni tot el passat és dolent, ni és bo tot ço actual.

La negativa dels que, sia com sia, repel·leixen lo arcaic, i els que, sia com sia, no admeten lo modern, és apassionada.

Avui, en tots els ordres de la vida, estem en període de crisi.

El pintor que comença, diuen, s'asfixia en el museu. Admira i s'avorreix; no per heretgia sentimental, sinó per heretgia ideològica.

Cercant camins no petjats, pretén expressions originals, i heus aquí la gènesi de les noves tendències.

La retina, modificada constantment per factors insospitats i desconeguts en altres temps (l'arc voltaic, els colors químics), desorienta i neguiteja a l'artista de temperament reposat, observador de la bella natura.

La fusió dels sentits progressa sense limitació coneguda en l'home.

P. Picasso féu una pintura titulada «La calle entre la casa», que aixecà no poca fressa.

La gent es va indignar. Molts pintors se'n varen riure i els crítics es barallaren ells amb ells.

En els primitius, el sol instint (com els homes de les cavernes necessitaren el dibuix per a expressar les seves impressions, observació dels objectes, no de les estampes); i en els actuals, l'evidència precursora del pervindre (futurisme).

Diu Antoni Espina: «Tendencias y escuelas se nutren a expensas de otras, anulan lo caduco, depuran y sutilizan, y cuando han llegado a su constitución, se diversifican a su vez para morir a su tiempo como es ley vital».

Un poeta francès, mort en la gran guerra, senyalant els més atrevits, escrivia: Afortunadament això ja no és pintura. Es un assaig d'art integral, destinat avui a la riota pública, demà a la consagració, demà passat, a la vulgaritat i oblit.

LLORENÇ BRUNET.

Professor de Belles Arts. Barcelona.

CORRANDA

Quan us veig anar per casa,
filla del rei em semblau;
quan us veig tan alta i prima
tot mon cor atravessau.

Un sonet del Dr. Letamendi

HAVENT-SE ja parlat, en les pàgines de CURIOSITATS DE CATALUNYA, de l'eminent metge català Dr. Josep de Letamendi*, creiem interessant donar-ne a conèixer una producció literària, en llengua catalana, que probablement la majoria dels catalans desconeixen. Ens referim al sonet titulat «Lo Sobrevivent», que reproduïm més avall. Té la particularitat d'ésser l'única composició poètica que el susdit metge català va escriure en la seva llengua, car en idioma castellà ja havia compost alguns versos, per bé que de caràcter humorístic.

«Lo Sobrevivent» és una petita joia poètica esparsa entremig de la gran quantitat d'escrits que formen les Obres Completes del Dr. Letamendi. Ensem amb d'interessant per tal com n'és autor un home enciclopèdic —metge, filòsof, músic, pintor, catedràtic d'anatomia—, que fou una de les més altes mentalitats del seu temps, ho és pel seu contingut, moral i social alhora. Heus-lo ací:

LO SOBREVIVENT

Des' que la terra esbojarrada gira
capdellant segles sens parar un' hora,
tot quant tragina d'altre la mort plora,
tot quant tragina'l náixer d'altre mira.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

* Vegi's CURIOSITATS DE CATALUNYA, any II, núm. 71, pàg. 718.

Res hi val res: alló que més admira
en vá son dret á subsistir implora:
un mer instant, un mer instant i fora
entre caixa y bressol tot nat respira.

D'eix trángol de la mar de l'existencia
un sol náufrech s'en salva per memoria:
lo virtuós Treball, que sempre sura.

Per ell va progressant la humana Ciencia
per ell formem tots hú dins de l'Historia,
per ell lo esvenidor glorian's augura.

Hem cregut convenient respectar l'ortografia original en aquesta còpia, per palesar el nostre màxim acatament a l'autor.

GUERAU MUTGÉ I SAURÍ.

Anecdolari català

El genial escriptor Robert Robert, degut a les persecucions de l'època, va passar tot un dia amagat pels afores de Barcelona.

Sentia una gran debilitat, per no haver menjat en tot el dia, i entrà a dos quarts d'onze a la capital, dirigint-se al carrer del Carme, i picà a casa d'un amic. Aquest, tot esverat, sortí al balcó, preguntant:

—Qui hi ha?

—En Voltaire —va contestar-li en Robert, estrefent la veu.

Aquest era el nom que li donava el seu amic.

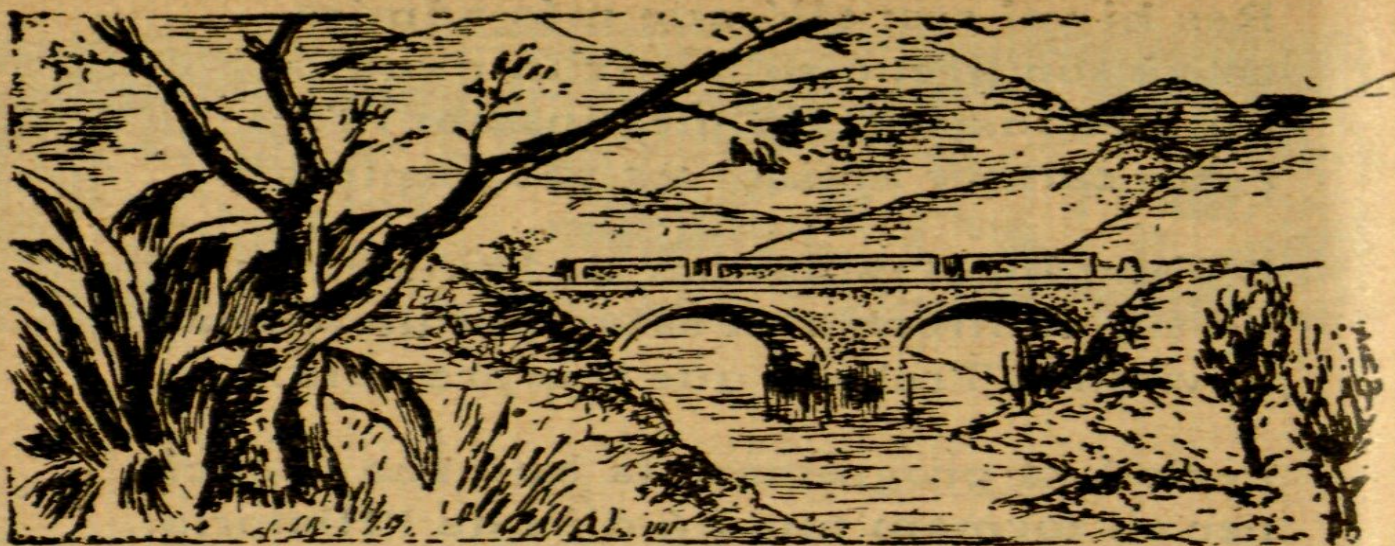
—Què vols?

—Tira'm «El Telégrafo».

—Se l'emportarà el vent.

—Enganxa'l amb un pa.

Aquest el va comprendre i satisféu el seu desig.

En Xic Barnola

(RONDALLA)

EL senyor Maurici era el mestre nou—així encara l'anomenava la gent del poble— que, malgrat els pocs mesos d'actuar a l'escola, s'havia captivat l'amistat i la simpatia de petits i grans, doncs posseïa una intelligència, amabilitat i bonhomia excel·lents, fent, tals condicions, que tothom el distingís i el tingués amb merescut apreci i respecte.

Però... a tots els collegis, sempre hi han nois més entremaliats uns que altres, i gairebé tots plens d'aquella indiferència de voler prescindir de la justícia, la mala condició dels quals acaba de fer-los més atrevits.

El senyor Maurici estimava en extrem als seus deixebles, i com a bon mestre, li desplavien les faltes a classe, que algun que altre noi verificava amb freqüència, i es proposà acabar amb aquesta indisciplina.

Separadament, cridà a cadascun dels *campanaires*, fent-los-hi veure la seva mala conducta, la pèrdua de lliçons, no avançant en l'ensenyança, el càstig de llurs pares quan sapiguessin el seu mal comportament; després de sermonejar-los, tots els *campanaires* as-

sentien les paraules del mestre i prometien esmenar-se d'aquell procedir, però no ho feien.

No donant resultat satisfactori aquesta tàctica, es decidí a renyar-los públicament. I un dia, mentre explicava l'aritmètica, digué, en presència de tots els alumnes, que hi havien tres nois —i els anomenà— els quals repetides vegades feien *campana*, això és, que per compte d'assistir a classe, anaven segurament a altres llocs, on podrien prendre mal.

Incità l'ajut dels deixebles més adients, i fou aleshores quan s'assabentà, que en més d'una ocasió, els havien vist junts als tres, al Puig de Dalt, al pont nou, a la bruguera, al riu a nedar, etc. Naturalment, el senyor Maurici s'indignà pregonament.

El dia següent, foren cridats els familiars de cadascun *campanaire*, i el mestre els digué: ¡aquests fan malbé als altres! Prefereixo que no vinguin a l'escola, si han de fer més *campanes*.

En Xic Barnola —era un dels tres *campanaires*—, és el que demostrà més sentiment; tenia bon cor, confessant que seguia als altres companys, i que no era l'inspirador de les faltes. No vull anar més amb ells —digué—, ni tan sols a la sortida de la classe; decisió que aplaudí el senyor mestre.

Assolí la victòria, el senyor Maurici, i estava satisfet. Des d'aquella data, ja no mancaren al col·legi, els tres alumnes. Havien comprès les advertències del mestre i de llurs familiars, i feien bondat.

Un divendres a la tarda, però, es trobà amb la desagradable sorpresa de la falta a classe, dels tres mateixos *campanaires*. De seguida envià una nota a cada una de les famílies d'aquests tres nois notificant-els-hi que quedaven acomiadats de l'escola, degut a la seva absència injustificada.

Dissortadament, en sortir els alumnes de la classe, ja pogueren assabentar-se de la desgràcia ocorreguda al Xic Barnola, doncs tot el poble la comentava.

Els tres antics companys de desori, sia perquè ja feien tard al col·legi, sia perquè ja feia masses dies que es comportaven correctament, o perquè la calor apretava de valent, el cert és que, aquella tarda, en Ramonet, i en Pere, convenceren al Xic Barnola, bon nedador, per anar al riu, i, ¡pobre Barnola!

Succeí, que en ésser al pont nou, l'alçada del qual es prou respectable, començaren a passar de presa, una i altra volta, per la barana, cercant qui la passaria amb més rapidesa.

En Xic Barnola es resistí una i dues vegades; vingué allò de... si ets un covard, un poruc, un caga-calces. Com sia que vegé als seus dos amics, passar-la amb facilitat, s'atreví a fer-ho. Estava, poc més o menys, a la meitat de la barana, i sigui que el cap li rodés, que el peu li fallés, o que el ventet li fes perdre l'equilibri, el cert és que amb esglai i astorament d'en Ramonet i en Pere, el Xic Barnola caigué sobre unes grosses roques, quedant mort a l'acte.

No és per explicar l'esverament d'aquells dos companys de bullanga: es posaren a fer uns grans crits. Hi acudiren els pagesos que treballaven pel aquell indret i altres persones que per allí prop es trobaven. La notícia, després de poca estona, la comentava tot el poble.

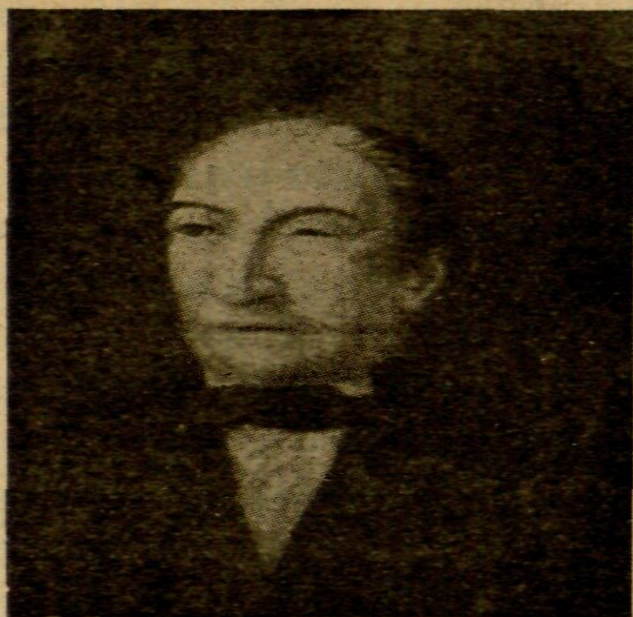
El senyor Maurici, com si aquella tarda pressentís una desgràcia, volgué que els familiars dels tres *campanaires* estessin assabentats de la falta d'assistència a l'escola. Ell havia complert amb el seu deure.

L'endemà, a l'hora de l'enterrament, no mancà el senyor mestre i molts deixebles, que, plens d'emoció, acompanyaren les despulles del dissortat company.

Un sol comentari o explicació era la conversa de tothom: «Els mals companys en tingueren tota la culpa».

Sigui d'hora, o sigui tard,
la rondalla s'ha acabat.

FRANCESC ALAVEDRA.

CATALANS NOTABLES

Antoni Martí i Franqués

AQUEST notable químic i botànic que des de l'edat de setze anys fins a la de vuitanta-dos en què va morir, va ésser un entusiasta investigador de la natura, cultivant els estudis agrícoles, culturals i pedagògics, nasqué al poble d'Altafulla, el dia 17 de juny del 1750 i traspassà a Tarragona el dia 19 d'agost del 1832.

Aprenqué amb gran afició la llengua francesa, amb el desig d'estudiar la teoria agrícola que llavors es trobava bastant avançada a la nació veïna. Posseint a la perfecció l'esmentat idioma, i bastant perfectament les llengües grega, anglesa, alemanya i italiana, emprengué, quan solament tenia setze anys, l'estudi de les ciències naturals i especialment les relacionades amb el regne vegetal, fonamentant, amb el seu concurs i cooperació material, quantes idees profitoses per aquells rams es plantejaven a Catalunya, algunes de les quals era ell mateix l'iniciador.

Degut a les llargues temporades que passava a

Tarragona i a la coneixença del Dr. Amat, que després fou arquebisbe de Palmira, dirigí, ajudat de l'esmentat prelat, els treballs de la Societat Econòmica de Tarragona, fomentant les indústries de filats i teixits fins de cotó, la fabricació de pisa, el conreu de la vinya i olivera, l'ensenyament mutu a les escoles i la distribució de premis en elles, motiu pel qual l'Ajuntament donà el seu nom a l'Institut de 2.ª Ensenyança de la ciutat Imperial.

*Vn m. d. com desigo, y sinch me-
nerter.*

*B. L. M. de Vn son fill
que me lo estima
Anton Martí, y Franqués*

Autògraf d'Antoni Martí i Franqués.

Martí Franqués viatjà bastant per l'estranger, retent-li honor a les seves qualitats i coneixements, París i Londres, on se li obriren les portes de no poques acadèmies i universitats i li feren merèixer l'amistat dels savis més eminents de l'època.

El 28 de març del 1791, es llegí, a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, una *Dissertació dels sexes i fecundació de les plantes*, escrita per Martí, degut a què la teoria de la fecundació de les plantes, consignada per Linneo, s'estava debatent al darrer terç del segle XVIII, com a qüestió de decisiva importància, i el cèlebre naturalista Spallanzani, contribuïa a il·lustrar-la amb les seves argumentacions que exposava en contra.

Fou el primer que fixà la vertadera quantitat d'oxigen contingut en l'aire atmosfèric per mitjà dels sulfurats hidrogenats, corregint el càlcul de Lavoisier.

Estudià també la virtut absorbent de l'aigua sobre diferent gasos, modificant els resultats obtinguts pels il·lustres físics Humboldt i Gay Lussach.

Practicà innombrables experiments originals, estudiant amb gran avantatge la fisiologia de les criptògames, a l'objecte d'arribar a la producció artificial dels vegetals per l'organització de la matèria inorgànica.

L'anàlisi de l'aire atmosfèric li cridà també l'atenció, i a 12 de maig del 1790, presentava a la Reial Acadèmia de Ciències i Lletres de Barcelona, una notable *Memòria sobre els varis mètodes de midar les quantitats d'aire vital en l'atmòsfera*. Aquest treball va ésser publicat en el *Memorial literario* de Madrid, del 1795, i l'any 1907 el reimprimia la *Revista de Farmacia* de Barcelona.

En el conjunt de la seva vida, Antoni Martí i Franqués es demostrà un home singular, modest, d'una intel·ligència clara; el seu constant amor a la ciència el féu ésser un incansable investigador de la naturalesa.

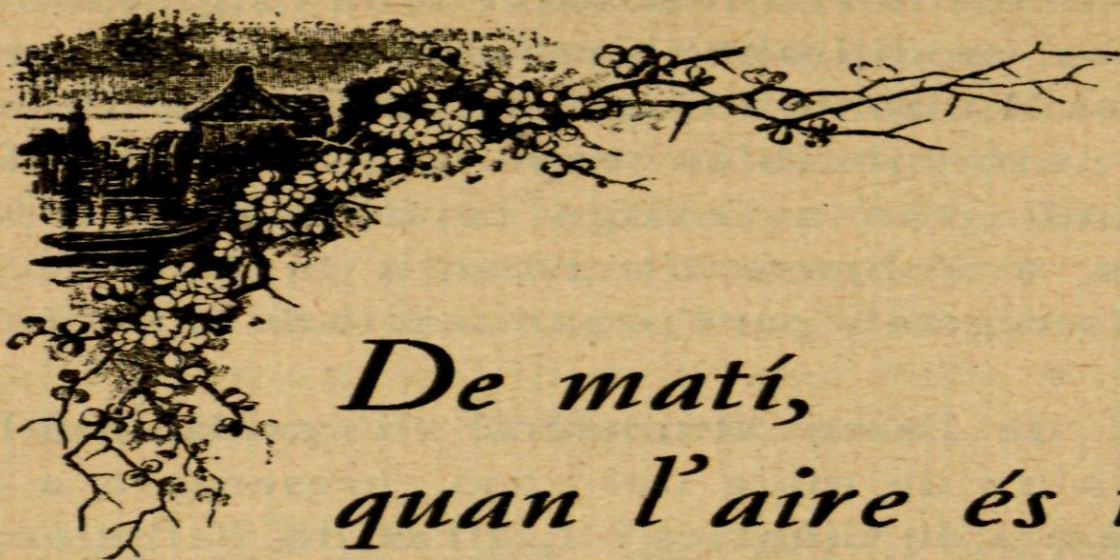
J. C. C.

Nota històrica

Pel mes d'agost de l'any 1856, va acordar l'Ajuntament de Barcelona la creació de la Guarda Municipal muntada. La idea de formar el cos de municipals de cavall fou formulada en Consistori per un nucli de regidors que es deien, Francesc Permanyer, Ignasi Girona, Ramon Puigmartí i Baltasar Fiol.

S'esperà la data del 19 de novembre per la seva aparició en públic.

De matí, quan l'aire és tendre

DE matí, quan l'aire és tendre,
he pujat vers el serrat,
i he admirat tot el blau-cendre,
que té el cel asserenat.

I vorejant el camí,
tot sembrat de flors novelles,
prop la tanca d'un jardí
he vist roses i poncelles.

I a la sombra d'un roser,
una noia que hi cosia,
i un ocell que, matiner,
son cant joliu li oferia.

En passar prop de la tanca,
l'esguard a mi ha girat:
la seva rialla franca
el meu cor ha trasbalsat.

I m'he sentit orgullós
de la rialla que'm dava,
i ens hem assegut els dos
prop d'una floreta blava.

He admirat aquells dos ulls
tan bonics com la mar blava
i els cabells, ben plens d'esbolls,
i el vent suau hi jugava.

I els llavis rogencs de foc
com clavell que al sol es bada,
i les galtes on hi ha el toc
d'una rosa esbatanada.

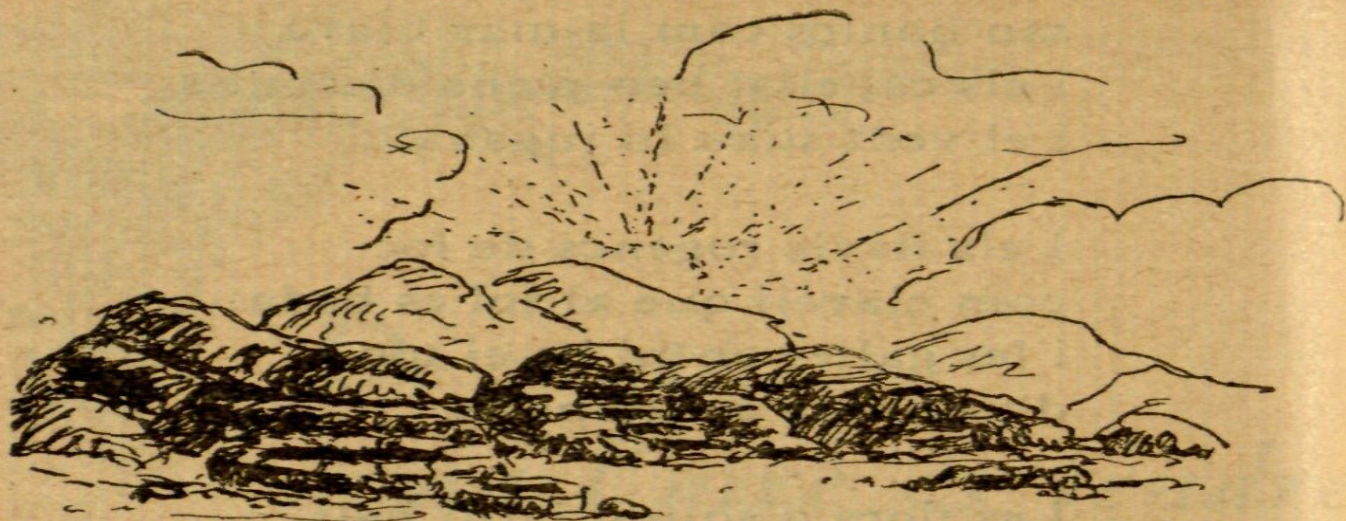
Les flors d'aquest jardí bell,
lleu el vent les ha vinclades,
i una estona de gairell
han restat mig amagades.

En aquest mateix moment,
jo somreia i la besava,
i ja aixecada pel vent,
ens ha esguardat la flor blava.

Ella, però, ha fet l'ull viu...
i ho ha dit al jardí bell...
i jo he sentit un xiu-xiu
que m'ha fet tornar vermell.

LLUÍS PÓRTULAS.

Les muntanyes de Catalunya

XLII

LA PRESTE

PER poder veure tota la bellesa natural d'aquesta excursió, és convenient fer nit a Ull de Ter, ja que, altrament, essent una sortida de llarga jornada, hauria d'ésser feta a corre-cuita, amb el consegüent cansanci, i sense la més mínima illusió.

Així, doncs, per anar a Ull de Ter es pot seguir l'itinerari descrit ja al volum II de CURIOSITATS DE CATALUNYA, pàg. 372.

Sortim del joiós xalet abans que s'aixequi el dia, deixant a la dreta l'aresta avançada del Pas dels Lladres, baixant vers la vall de la naixent ribera de Murens, entre terreny rocós i glebatge.

I en cosa d'un quart, arribem al Pla Xic de Murens, que conté un ample planell herbat estès entre el Pas dels Lladres i la vessant de les Xemeneies, que, continuant amunt, ens presentem a torbar la tranquil·litat, amb les nostres petjades, del Pla Gran de Murens, de 2.075 metres d'altitud. Aquest sí que és un pla! Es magnífic, espaiós, amb tota una salabror muntanyenca: formosos pasturatges estiuenes, grans ramades de bestiar boví, de moltes menes; fins produeix peresa encreuar el Pla enmig de tants bous i

vaques, però un cop en ell, l'efecte és contrari, delectant-nos la visió.

Travessant el Pla es troben les barraques dels pastors, que s'obiren prop del rampant de la serra, trobant-se prop d'elles la fresca font del Pla Gran de Murens.

Emprenem la pujada pel mateix peu de les barraques, i el camí giragonçat és magnífic, descobrint-se, a mesura que anem pujant, bell panorama sobre el circ de Murens i sobre els enasprats feréstecs del Gra de Fajol.

Trobem, en el curs, un enforcament de camins: el de la dreta porta al Pla de Calm-agre, i el de l'esquerra va a la Portella de Mantet. Seguim el primer, que en poca estona ens condueix a la Portella de Murens, de 2.420 metres d'altitud, entre les ondulacions que la separen de la de Mantet al N., i els cims de la Coma Armada al S.E.

El cim que ens trobem separa les aigües del Ter de les que van al Tet, per la Ribera de les Forques. Es límit del Conflent i de la comarca de Camprodon.

Es divisa bella vista panoràmica de muntanyes damunt tot el cim imponent del Ter i l'enlairat roquissam que l'envolta. Sobresurten al darrera els pics de la Coma de Fressers.

A Llevant, es divisen el Canigó, amb grandesa insospitada, Tres Esteles i Calm-agre; redreçant-se més al N. el Pic de la Dona.

Després d'haver gaudit, per breus instants, de tan magna visió pirenenca, entrem en els plans de Coma Armada, altra pàgina típica de les tantes que abunden en la nostra cordillera, constituïda per una gran regió de pasturatges ufanosos, on s'hi troben tota mena de bestiar.

Al peu mateix d'aquests plans, neixen tres caudalosos cursos d'aigua que s'enforquen més avall, constituint la ribera.

Caminant penosament, per aquests indrets, sembla que no pugui ésser que s'hi trobin en ells tan extensos plans de pasturatges, on, a voltes, tan sols de la Garrotxa hi han pujat més de 8.000 caps de bestiar entre boví, llana i eugassades. Sembla increïble que als 2.500 metres d'altitud es trobi un lloc tan ufanós.

Oh!, i a l'hivern, quin bell contrast, quan tota la plana es troba clapissada de neus, quan la neu envaeix les grans carenes; en aquest lloc es divisen perdius blanques quan aquestes han fet ja la muda de tardor, i el seu plomatge ha esdevingut uniformement blanc, que es confonen amb la suavitat blanquinosa del paisatge.

Passem per la font de Coma Armada, molt abundosa, la temperatura de la qual és de 6° C. Es troba un xic separada, a la dreta, de l'extrem del Pla. El lloc és deliciós per a descansar-hi.

Antigament, quan els romeus del Vallespir es dirigien vers la Vall de Núria, seguien el camí inserit, i en aquesta font hi feien una d'aquelles parades tan típiques.

El camí va planejant; després d'haver passat la Collada de la Llosa, i a la dreta i a curta distància de La Portella, es troben els esfereïdors precipicis de Concrós, que donen un sorprenent esglai per tan feréstega situació.

Després encreuem la gran extensió de rasos coberts de grassa i fresca pastura, prop del Pla de Calmagre.

J. NADAL I RIBAS.

(Seguirà).

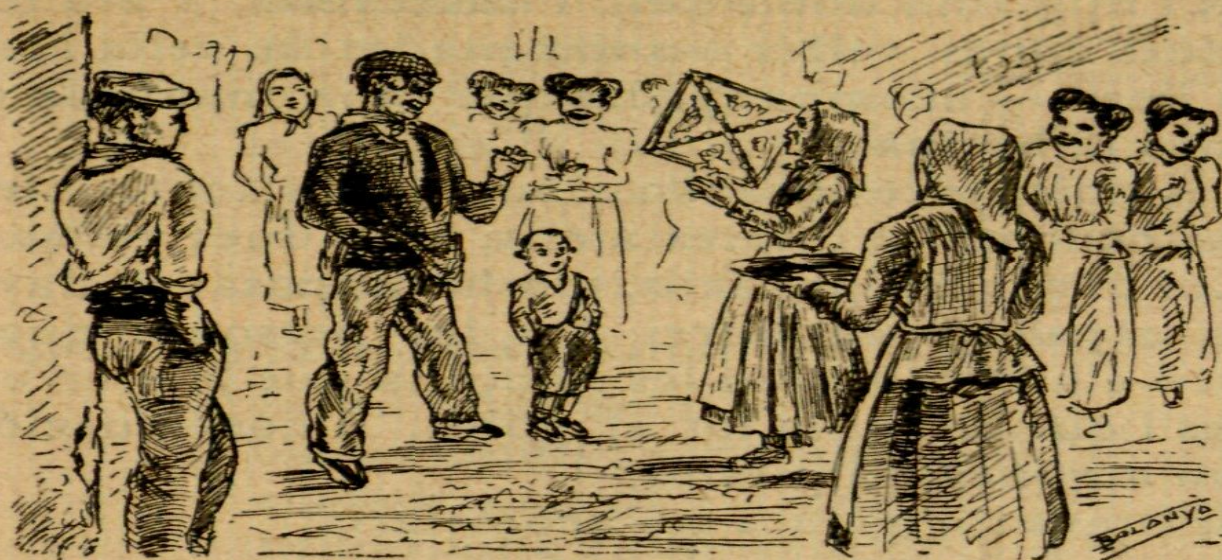

UNA LOCUCIO POPULAR

«Combregar amb rodes de molí»

No falten ni han faltat mai persones expressos per a fer passar bou per bèstia grossa, i per fer creure el que és i el que no és, que és el que fan els que arriben a fer *combregar amb rodes de molí*, que ja és tot el que es pot dir, perquè quan les coses arriben fins aquest punt, no tothom se les creu, i fer-les *empassar* a segons qui i segons com, no és bufar i fer ampolles.

F. PUJOLS.

COSTUMS DE MONTBLANC

Cançons de Pandero

UN dels costums que va perdent-se, és aquest:
Cançons de Pandero.

Era molt generalitzat a diversos indrets de Catalunya, que quan hi havia una festa en un poble, com per exemple: bateig, casament, festa de barri o altra diversió popular, les majorales de la Confraria del Roser, es presenten a la casa on té lloc la festa, acompanyades del seu seguici, que sempre és a l'hora del menjar, i posant la bacina en la que recullen les almoines al cap de taula, fan la seva presentació, i canten una cançó allusiva a la festa, acompanyada amb el so del pandero que porten; per això se'n diuen: Cançons de Pandero.

Descriurem la cerimònia que es practicava a la vila de Montblanc, per ésser la que nosaltres coneixem: aquesta vila estava dividida popularment en nou barris que tenien el seu Patró especial, i celebraven anyalment la festa el dia assenyalat. Durant el segle passat fou quan aquestes festes tingueren major esplendor, celebrant-se diversos actes que en l'actualitat en prou feines se'n guardava record. Un dels més populars i que gaudia de general acceptació era el típic Pandero que es tocava durant els intermedis dels balls de carrer. El Pandero era de dos

pams i mig amb doble pell i cascavells, i era tocat per dues dones velles —anomenades la vella Mela i vella Peres— acompanyades per una majorala que portava la bacina.

Les noies joves anaven a buscar als homes i feien cantar cançons al·lusives a ells, a les dues velles.

Les dones del pandero, també es posaven davant de la capelleta del barri i a les persones que hi anaven els hi cantaven les cançons que ja eren clàssiques i que les sabia tot el poble. A continuació en posem algunes d'aquestes:

Si anava dirigida a un propietari:

A Barcelona aniria
amb aigua, fang i lleveig
i alabances cantaria
de vós, oh Mossèn Josep (1).
A Barcelona aniria,
més enllà m'allargaria.
Més enllà m'allargaria
amb aigua, fang i lleveig,
i alabances cantaria
de vós, oh Mossèn Josep.

Si era adreçada a un hisendat o a algun hereu:

Que ditxa tindrà la mare
qui us darà una filla a vós,
podrà dir que l'ha donada
al rei de totes les flors.
Que ditxa tindrà la mare
molt més en tindrà la filla
podrà dir que ha emmullerat
al més maco de la vila.
Al més maco de la vila,
que us darà una filla a vós,
podrà dir que l'ha donada
al rei de totes les flors.

Si jo fos endevineta
i sabés endevinar,
diria que's diu Roseta
la que us fa morir i penar.

(1) Antigament, a Montblanc, el qualificatiu de Mossèn era emprat indistintament entre els sacerdots i les persones de certa importància. Es diminutiu de *Monsenyor*.

Diria que es diu Roseta
qui us fa patir nit i dia;
qui us fa patir nit i dia
la que us fa morir i penar
diria que's diu Roseta,
si jo fos endevineta
i sabés endevinar.

Per a una fadrineta galana:

Si les roses del roser,
fossen com aquesta nina,
els fadrinets de l'Urgell
baixarien a cullir-les.
Si les roses del roser,
i els clavells del claveller,
fossen com aquesta nina,
els fadrinets de l'Urgell
baixarien a cullir-les.

A una noia orfe:

Donzelleta bonicoia,
¡si vostra mare us vegés!,
sembleu les més riques perles
que venen els argenters.
Donzelleta bonicoia,
de color de llet i rosa,
¡si vostra mare us vegés!
Sembleu les més riques perles
que venen els argenters.

Si la fadrina no deixa almoina en la bacina de la
majorala, li cantaven:

Donzelleta, quan hi aneu
amb dos càntirs a la font,
si a l'anar sembla la lluna,
al tornar aneu amb el sol.
Donzelleta quan hi aneu
no'n torneu soleta, no,
que'n torneu acompanyada
i al costat de l'aimador;
i amb dos càntirs a la font
si a l'anar sembleu la lluna,
al tornar aneu amb el sol.

Entreteniments Instructius

LOGOGRIF NUMERIC

12345678	Nom geomètric.
6858247	A l'exèrcit.
281241	Expressió gràfica.
45687	Nom d'home.
1285	Vehicle.
637	Nom d'home.
74	Nota musical.
7	Consonant.

TARJA

ROSA TABAC

V.

Combinar degudament aquestes lletres de manera que donin el nom d'un bell indret de Catalunya.

ESDEVINALLA

Una caixeta
tan ben requinquilladeta,
que cap requinquillador
la requinquillarà
tan ben requinquillada
com ella està.

FUGA DE VOCALS

.l q.. s.l f.r .l v.l.nt
.s l'.lt m .l s.m.t.nt

QUADRAT

. . .
. . .
. . .

Substituir els punts per lletres, de manera que es llegeixi, vertical i horitzontalment: animal, part del cos i color.

COMBLE

Quin és el comble d'una negra?

Solucions als "Entreteniments Instructius" publicats al núm. 84

Logogrif numèric: *Florista*.

Xarada: *Gramola*.

Tarja: *Rambla de Canaletes*.

Fuga de consonants: *Agutzel descuidat,
lladre a cada mercat*

Rombe: *T, Pau, taula, ull, a*.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA